ספרות עזר · שירה ופיוט · רבי אברהם אבן עזרא

קטעים מתוך חי בן־מקיץ

רבנו אברהם אבן עזרא [הראב"ע]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קטעים מתוך חי בן־מקיץ

רבנו אברהם אבן עזרא [הראב"ע]

מקור הטקסט: פרויקט בן־יהודה

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קטעים-מתוך-חי-בן-מקיץ/

הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

[**הפגישה**] 4
[**התחלת הסיור**] 4
[**תחום האש**] 5
[**הגלגלים** (**העולם האמצעי**)] 5
[**נוגה**] 6
[**מאדים**] 6

[הפגישה]

שִׁמְעוּ, חֲכָמִים, מִלַּי / וְיוֹדְעִים, הַאֲזִינוּ אֵלַי! / בִּינוּ, אִישִׁים / וִישִׁישִׁים, / וְהַקְשִׁיבוּ, בּוֹעֲרִים/ וּנְעָרִים, / כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי וּמִפְתַּח שְׂפָתַי – מֵישָׁרִים. / בְּנֵי אִמִּי, / שָׁמוּנִי נוֹטֵר לְלֹא כַּרְמִי. / קָמְתִּי לִנְסֹעַ / וּלְבַקֵּשׁ מַרְגּוֹעַ, / כְּדֵי שֶׁתְּנוּחַ נִשְׁמָתִי / וְתִנָּפֵשׁ נַפְשִׁי וְתִתְיַחֵד יְחִידָתִי, / וְעִמִּי רֵעִים / לִדְבָרַי שׁוֹמְעִים.

וָאֵרֶא – וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן הוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה / מְשַׁבֵּחַ לָאֵל יִתְעַלֶּה וּמוֹדֶה. / דְּמוּתוֹ כִּדְמוּת הַמְּלָכִים / וְהוֹדוֹ כְּהוֹד הַמַּלְאָכִים, / לֹא הֶחֱלִיפוּהוּ הַזְּמַנִּים / וְלֹא שִׁנּוּהוּ הַשָּׁנִים. עֵינָיו כְּיוֹנִים / וְרַקָּתוֹ כְּפֶלַח הָרִמּוֹנִים, / לֹא עָוְתָה קוֹמָתוֹ וְלֹא כָשַׁל כֹּחוֹ, / לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחוֹ, / שְׂמָנָיו טוֹבִים כְּרֵיחַ נְרָדִים, / חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים. / וָאֹמַר לוֹ "שְׁלוֹמְךָ יִשְׂגֶּה / וּבַחָכְמָה תָּמִיד תֶּהְגֶּה / וְלָעַד לֹא תִשְׁגֶּה! / בֶּן מִי אַתָּה וּמַה שְּׁמֶךָ / וּמַה מְּלַאכְתְּךָ וְאֵי־זֶה מְקוֹמֶךָ?" / וַיַּעֲנֵנִי בְמִלִּים/ מְמֻלָּאִים בְּאַבְנֵי מַרְגָּלִים / וּבְדְבָרִים סְדוּרִים / כְּתָמִים וְאוּרִים. / וַיֹּאמֶר לִי "יִיטַב אֱלֹהִים אֶת שִׁמְךָ / וְיִהְיֶה כַּנָּהָר שְׁלוֹמֶךָ, / יְהִי תָמִיד בְּכִסְלְךָ / וְיִשְׁמֹר מַלְכֶּךָ רַגְלֶךָ! / חַי בֶּן־מַקִּיץ שְׁמִי / וְעִיר הַקֹּדֶשׁ מְקוֹמִי, / וּמְלַאכְתִּי אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה / אֶשָּׂשָׂנָּה וְלֹא אֶלְאֶה –/ אֲשׁוֹטֵט בְּכָל עִיר וּמְדִינָה / וּבְכָל צַד וּפִנָּה, / וְאָבִי הִדְרִיכַנִי דֶּרֶךְ חָכְמָה / וְלִמְּדַנִי דַּעַת וּמְזִמָּה / וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן / בְּבַעַל הָמוֹן / בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וְלֹא אֶעְתַּק, / כִּי פִרְיוֹ לַחֵךְ עֶרֶב וְנִמְתָּק".

[התחלת הסיור]

אָמַרְתִּי "מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה, / אָגִילָה בְךָ וְאֶעֱלֹצָה, / בְּדֹדֶיךָ אֶשְׂמַח וְאָשִׂישׂ / מִיֵּין הָרֶקַח וּמֵעֲסִיס". / וַיֹּאמֶר לִי "לֹא תוּכַל לָרוּץ נֶגְדִּי / וְלָעוּף עִמָּדִי – / וּכְנָפֶיךָ נִשְׁבָּרִים / וְאֵין לְךָ אֲבָרִים". / וָאֹמַר "מִי יִתֶּן־לִי אֵבֶר כְּיוֹנָה, / אָעוּפָה וְאֶשְׁכְּנָה! / בִּי אֲדוֹנִי, / אַל תֵּפֶן אֶל זְדוֹנִי, / כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי / וְעָלֶיךָ הִשְׁלַכְתִּי יְהָבִי / וּלְךָ תּוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי – / רְפָא חָלְיִי וַחֲבשׁ שִׁבְרִי!" / וַיּוֹלִיכֵנִי דֶּרֶךְ קְרוֹבָה/ אֶל אֶרֶץ אֲרֻכָּה וּרְחָבָה/ תֵּחָלֵק לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים / עֲמֻקִּים וּרְחוֹקִים: / תְּחִלַּת הָאֶחָד מֵהֶם בַּמַּיִם / וְסוֹפוֹ בַּשָּׁמַיִם, / וּשְׁנַיִם הַנִּשְׁאָרִים / אֲשֶׁר הֵמָּה הָעִקָּרִים –/ הָאֶחָד בַּמִּזְרָח קְצָתוֹ / וְהַשֵּׁנִי בַּמַּעֲרָב רֹאשִׁיתוֹ, / זֶה עַל זֶה יָהֵל אוֹרוֹ / וְזֶה מִזֶּה יִלְבַּשׁ הֲדָרוֹ. / לְאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה / בָּרֹאשׁ וּבַתְּחִלָּה, / וְלֹא יוּכַל בְּאֵלֶּה הַמְקוֹמוֹת הַגְּבֹהִים/ כִּי אִם אִישׁ מָלֵא רוּחַ אֱלֹהִים.

וּבִקְצֵה הָאָרֶץ הַזֹּאת עַיִן תַּבִּיעַ, / קוֹלָהּ מֵרָחוֹק תִּשְׁמִיעַ, / פְּלָגֶיהָ – נְהָרִים / וּמֵימֶיהָ – מַיִם אַדִּירִים, / מְרַפְּאִים כָּל מַחַץ וּמַחֲלָה / וּמַעֲלִים רְפוּאָה וּתְעָלָה. / וַאֲנַחְנוּ כַּאֲשֶׁר קְרַבְנוּ אֵלֶיהָ / וְעָמַדְנוּ עָלֶיהָ, / הִפְשִׁיטַנִי כֻּתָּנְתִּי וְהִשְׁלִיכָהּ / וַיּוֹרִידֵנִי עָרֹם לְתוֹכָהּ. / וַיֹּאמֶר לִי "שְׁתֵּה מַיִם

מִמְּקוֹרָהּ / וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרָהּ,/ כִּי בָהּ יְחֻבְּשׁוּ שְׁבָרֶיךָ / וְיֵרָפְאוּ אֲבָרֶיךָ / וְיִהְיוּ לְךָ כְּנָפַיִם / לָעוּף בַּשָּׁמַיִם". / וְאֶשְׁתֶּה מִמֵּימֵי הַחַיִּים / אֲשֶׁר לַנְּפָשׁוֹת מְחַיִּים,/ וַיָּסוּרוּ מִמֶּנִּי מַכְאוֹבִים וּנְגָעִים / וְחֳלָיִים נֶאֱמָנִים וְרָעִים,/ וַיְהִיוּ לִי כַּצֶּרִי / לַחֲבֹשׁ אֶת שִׁבְרִי / מִכְּנָפֵי וְאֶבְרִי.
אֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁתִיתִי דַיִּי / וְנִתְרַפֵּאתִי מֵחָלְיִי,/ שָׁלַח יָדוֹ וּלְקָחַנִי / וּמִמְּצוּלוֹת הָעַיִן הֶעֱלַנִי / וַיְבַאנִי אֶל מְדִינָה / קְדוּמָה וִישָׁנָה / הוֹרֶגֶת אוֹהֲבֶיהָ / וְאוֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ./ בְּתוֹכָהּ אֹהָלִים / חֲשֵׁכִים וַאֲפֵלִים,/ הַשֶּׁמֶשׁ רְחוֹקָה מֵהֶם / וְהַיֶּרַח לֹא יִזְרַח עֲלֵיהֶם./ וְאַחֲרֵיהֶם עַיִן חַמָּה / בְּתוֹכָהּ תָּבוֹא הַחַמָּה / מְקוֹרָהּ אֵיֶּנּוּ נִסְתָּם / תִּתְהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חוֹתָם.
וּבַמְּדִינָה אֲנָשִׁים / דַּלִּים וְרָשִׁים,/ יְמֵיהֶם מְעַט וְרָעִים / וְהֵמָּה בוֹנִים וְנוֹטְעִים / וְרוֹאִים הַבַּנְיָנִים יֵהָרְסוּ / וְהַזְּרָעִים יֵרָמְסוּ / וְהָאַרְמוֹנִים יִסָּתְרוּ / וְהָאֵילָנִים יֵעָקְרוּ / וְהַכֹּל נוֹפְלִים בְּמוֹקֵשׁ / אֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ./ וְאֵיךְ יַעֲמְדוּ / וְלֹא יִתְפָּרְדוּ? / וְהֵמָּה מְקֻבָּצִים וּמְחֻבָּרִים / מֵאוֹיְבִים וְצָרִים! / אֵין לָהֶם שֶׁקֶט וְשַׁלְוָה / וְנַחַת וְחֶדְוָה,/ כִּי הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים / בָּרָעִים מְעֹרָבִים:/ הַחֶדְוָה / בְּמַדָּוָה,/ וְהַשִּׂמְחָה / בַּאֲנָחָה,/ וְהַשָּׂשׂוֹן/ בְּאָסוֹן./ הַיּוֹדְעִים לֹא יִמְצְאוּ חֵן בְּדַעְתָּם / וְהַקַּלִּים לֹא יָרוּצוּ בְּקַלּוּתָם / וְאַנְשֵׁי חַיִל לֹא יִנָּצְלוּ בְּחֵילָם,/ כִּי עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם!

[תחום האש]

וְאַחֲרֵי הַגְּבוּל הַזֶּה אֵשׁ אוֹכֶלֶת / אֶל הַשָּׁמַיִם עוֹלָה,/ גֶּחָלֶיהָ בוֹעֲרִים / וּרְשָׁפֶיהָ סוֹעֲרִים / לְהָבֶיהָ כַּחֲרָבִים / וּשְׁבִיבֶיהָ כַּכּוֹכָבִים, / לֹא יְכַבּוּהָ הַגְּשָׁמִים / וְלֹא יִשְׁטְפוּהָ הַיַּמִּים./ הַסְּלָעִים יִמַּסּוּ מִמְּדוּרוֹתֶיהָ / וְהַצּוּרִים יָזוּבוּ מִשַּׁלְהֲבוֹתֶיהָ.
אֲנֹכִי כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי אוֹתָהּ / וְחָזִיתִי דְמוּתָהּ,/ רָפוּ יָדַי וְכָשְׁלוּ בִרְכַּי / וְעָשְׁשׁוּ מִכַּעַס עֵינַי / וְנָפְלוּ מִפַּחַד פָּנַי / וְלֹא יָכֹלְתִּי לַעֲמֹד,/ כִּי נַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד./ וַיִּגַּשׁ הָאִישׁ אֵלַי / וַיַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלַי / וַיֹּאמֶר אֵלַי / "אַל תִּירָא וְאַל יֵרֵךְ לְבָבְךָ / כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ!" / וַיַּעֲבֹר עַל פָּנַי / וַיֹּאמֶר "בּוֹא, בְּרוּךְ יְיָ!" / וַיְקָחֵנִי מְהֵרָה / וַיַּעֲבִירֵנִי בַּמְּדוּרָה./ וְאֵרָא הַלֶּהָבִים לְפָנֵינוּ מֻשָּׁקִים / וְהַשְּׁבִיבִים סְבִיבוֹתֵינוּ דוֹלְקִים / וְהָרְשָׁפִים אוֹתָנוּ מַקִּיפִים –/ וַאֲנַחְנוּ שְׁלֵמִים וְאֵין אָנוּ נִשְׂרָפִים.

[הגלגלים (העולם האמצעי)]

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָצָאנוּ מִתְּחוּמָם / וְנִצַּלְנוּ מֵחֻמָּם,/ וָאֵרָא אֵצֶל הַמְּדִינָה / מַמְלָכוֹת שְׁמֵנָה,/ לָהֶם זְבוּלִים / עֲצוּמִים וּגְדוֹלִים,/ אַמִּיצִים וַחֲזָקִים / וְכִרְאִי מוּצָקִים,/ אֶחָד בְּאֶחָד יִגְּשׁוּ גַּגֵּיהֶם /

וְרוּחַ לֹא יָבוֹא בֵּינֵיהֶם,/ אִישׁ בְּאָחִיהוּ יִדָּבָקוּ/ יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָקוּ,/ מִנְהֲגוּתָם לֹא תַחֲלֹף וְלֹא תִשְׁתַּנֶּה / וְצִבְאוֹתָם לֹא תִסְפֹּר וְלֹא תִמְנֶה.
וְכֻלָּם מְנַצְּחִים / וּבְרֹן יַחַד מְשַׁבְּחִים,/ לְעוֹלָם עוֹמְדִים/ וּלְצוּרָם עוֹבְדִים,/ שׁוֹמְרִים חֻקּוֹתָם/ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתָם,/ רָעָה לֹא תְאֻנֶּה אֲלֵיהֶם/ וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֵיהֶם./ לֶכְתָּם – לֶכֶת שׁוֹאֲפִים/ וַעֲבוֹדָתָם – עֲבוֹדַת נִכְסָפִים,/ צוּרוֹתָם שׁוֹקְדוֹת/ וְנַפְשׁוֹתָם סוֹלְדוֹת,/ כִּי עֲלֵיהֶם יִזְרַח הָאוֹר / מִמְּעוֹן טָהוֹר וְנָאוֹר,/ שָׁמָּה מַעְיַן גַּנִּים / בְּאֵר מַיִם חַיִּים.

[נוגה]

וּבַמַּמְלָכָה הַשְּׁלִישִׁית נָשִׁים שַׁאֲנַנוֹת,/ מְנֻגָּנוֹת וּמְעֻנּוֹת,/ תּוֹפְשׁוֹת כִּנּוֹרִים / וְעוֹנְבִים וְזֵמִירִים / וְתֻפִּים וּמְחוֹלִים / צֶלְצָלִים וּנְבָלִים / מְפַזְּזוֹת וּמְכַרְכְּרוֹת / וּמְרַקְּדוֹת וּמְשׁוֹרְרוֹת./ עֲלֵיהֶן מַלְכָּה עֲנֻגָּה וְרַכָּה,/ פָּנֶיהָ כְּשֶׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ/ וְכַיְרֵחַ בְּתַמָּתוֹ./ עֵינֶיהָ כַּחֲרֻבוֹת / וְשִׁנֶּיהָ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת / שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת/ וּמִשְׁכּוֹל שְׁלֵמוֹת / כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתֶיהָ/ וּכְעֵין הָעוֹרֵב קְוָצוֹתֶיהָ/ כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתָהּ / מִבַּעַד לְצַמָּתָהּ / אַגַּן הַסַּהַר שָׁרְרָהּ / וְתֹאַר הַחַמָּה תָּאֳרָהּ./ אוֹרָהּ יִגַּהּ וְיָהֵל –/ וְכָל רוֹאֶהָ יִתְמַהּ וְיִבָּהֵל.

[מאדים]

וּבַמַּמְלָכָה הַחֲמִישִׁית אֲנָשִׁים אֲדֻמִּים / שׁוֹפְכֵי דָמִים,/ סַעֲפִים / וַחֲנֻפִים / וְשׁוֹדְדִים / וּמְזִידִים./ הַקָּרֵב אוּמְנוּתָם / וְהַמִּלְחָמָה מְלַאכְתָּם,/ הַשֹּׁחַד לוֹקְחִים / וְהַנְּפָשׁוֹת רוֹצְחִים,/ מַפִּילִים הַחֲלָלִים / וְאוֹכְלִים הַשְּׁלָלִים,/ אוֹהֲבֵי אָוֶן וּמִרְמָה/ וְשׂוֹנְאֵי דַעַת וּמְזִמָּה./ שִׁלְטוֹנָם – אִישׁ מִלְחָמָה / וּבַעַל חֻמָּה,/ חֲרָבָיו מוֹרָק / וְשִׁנָּיו חוֹרֵק./ רְמָחָיו מוּכָנִים וַחֲנִיתוֹתָיו עֲרוּכוֹת / חִצָּיו שְׁנוּנִים וְקַשְׁתוֹתָיו דְּרוּכוֹת,/ פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצַּר נֶחְשָׁבוּ / וְגַלְגִּלָּיו כַּסּוּפָה יְרֻכָּבוּ./ הוֹרֵג נְקִיִּים / וְגוֹזֵל עֲנִיִּים,/ הָאָוֶן פָּעֳלוֹ/וְהֶעָמֵל עָמָלוֹ,/ לֹא יְכֻלֵּם מִדַּבֵּר מִרְמָה / וְלֹא יֵבוֹשׁ מֵעֲשׂוֹת זִמָּה.